

### **De Franse Tijd en daarna 1811-1818**

Kort na de inlijving bij Frankrijk werd bij keizerlijk decreet van 21 oktober 1811 een verdeling in mairiën tot stand gebracht, waarbij Barneveld per 1 januari 1812 werd verdeeld in de mairiën (vanaf 1814 gemeenten geheten) Barneveld, Voorthuizen en Garderen. Deze mairiën kenden elk afzonderlijk een maire, vanaf 1814 burgemeester geheten.

Maire/burgemeester Barneveld Johannes Barend Mettenbrinck, na 1818 burgemeester van de samengevoegde gemeente

Maire/burgemeester Voorthuizen Jan Willem Roschet 1812-1818

Maire/burgemeester Garderen Hendrik Helmertsen van Asselt 1812-1818

De ontvanger van deze mairiën/gemeenten was in Barneveld, Voorthuizen en Garderen steeds dezelfde persoon: Willem van Bommel.

Deze indeling bleef bestaan tot 1 januari 1818, toen ingevolge het *Reglement voor het platteland van de Provincie Gelderland* (Koninklijk Besluit van 19 december 1816, gewijzigd bij Koninklijk Besluit van 11 februari 1817) de drie gemeenten werden verenigd tot het schoutambt, de latere gemeente, Barneveld.

Bij hetzelfde Koninklijke Besluit van 11 februari 1817 werd Elspeet ingedeeld bij de gemeente Ermelo.

Een 'restant' van de Franse tijd is de kadastrale verdeling van onze gemeente, zodat we nu nog spreken over de kadastrale gemeenten Barneveld, Voorthuizen en Garderen. De oorzaak hiervan is betrekkelijk eenvoudig: de aanzet tot het opmeten en registreren van onroerend goed en de eigenaren hierover, stamt uit het begin van de 19<sup>de</sup> eeuw.

---

### **De gemeente en het gemeentelijk bestuur tijdens de bezetting 1940-1945**

Op 5 september 1939 werden de leden van de nieuw gekozen gemeenteraad geïnstalleerd. Op 8 mei 1940, drie dagen voordat de Duitsers voor Barneveld stonden, was er een raadsvergadering. Uit het officiële verslag blijkt nog niets van de gebeurtenissen die Nederland te wachten stonden. Maar op de eerstvolgende vergadering op 22 juli 1940 was er sprake van een nieuwe situatie. Toen werd op 12 augustus 1941 het beruchte besluit gepubliceerd waarbij onder meer de gemeenteraad van zijn taak werd ontheven. De laatste raadsvergadering in Barneveld vond plaats op 29 augustus 1941. Artikel 3 van de 'Bijzondere maatregel op administratief-rechtelijk gebied' bepaalde, dat de taak van de gemeenteraad en van het college van burgemeester en wethouders in het vervolg werd waargenomen door de burgemeester. De burgemeester moest ten minste twee wethouders opnieuw benoemen om hem terzijde te staan.

*Personeel in oorlogstijd*

Op het moment van de bezetting was Joachim Westrik burgemeester van Barneveld. Hij werd aangesteld als burgemeester op 20 april 1925. De burgemeester werd in augustus 1944 ontslagen omdat hij een Wehrmachtsorder negeerde, waarna hij moest onderduiken.

De gemeentesecretaris was op dat moment J. Admiraal. De wethouders die waren benoemd in 1939, Van de Craats en Romeijn, werden opnieuw benoemd in 1941. Als gemeenteontvanger was werkzaam J.C. van Heuven. Er waren zes personen aangesteld als ambtenaren ter secretarie.

Gedurende de bezetting werden nog enkele tijdelijke contracten afgesloten in verband met de toegenomen werkzaamheden inzake registratie van onder meer evacués en geïnterneerden in de Joodse tehuizen.

Na het vertrek van Westrik werd de burgemeester van Ede, Th. van Dierendonck, voor een korte periode benoemd als burgemeester van Barneveld. Daarna viel het besluit om de geëvacueerde burgemeester van Wageningen, Wouter Hendrik van den Brink, tot burgemeester te benoemen. Westrik werd op 18 april 1945 gedwongen zijn functie neer te leggen ingevolge het Zuiveringsbesluit 1945. Deze maatregel werd ingetrokken op 20 december 1945 op grond van ingesteld onderzoek. Rechtsherstel volgde op 1 juni 1946. Met ingang van die datum werd hem ontslag verleend. In de naoorlogse jaren waren J.H. Romijn en G. van Effrink waarnemend burgemeester.

---

Op 5 september 1939 werden de leden van de nieuw gekozen gemeenteraad geïnstalleerd. Op 8 mei 1940, drie dagen voordat de Duitsers voor Barneveld stonden, was er een raadsvergadering. Uit het officiële verslag blijkt nog niets van de gebeurtenissen die Nederland te wachten stonden. Maar op de eerstvolgende vergadering op 22 juli 1940 was er sprake van een nieuwe situatie. Vervolgens werd op 12 augustus 1941 het beruchte besluit gepubliceerd waarbij onder meer de gemeenteraad van zijn taak werd ontheven. De laatste raadsvergadering in Barneveld vond plaats op 29 augustus 1941. Artikel 3 van de 'Bijzondere maatregel op administratief-rechtelijk gebied' bepaalde dat de taak van de gemeenteraad en van het college van burgemeester en wethouders in het vervolg werd waargenomen door de burgemeester. De burgemeester moest ten minste twee wethouders opnieuw benoemen om hem terzijde te staan.

### Bestuurders in oorlogstijd

Op het moment van de bezetting was Joachim Westrik burgemeester van Barneveld. Hij werd aangesteld als burgemeester op 20 april 1925. Over de 'zuiverheid' van Westrik tijdens de oorlog zijn heftige discussies gevoerd. Hier worden in het kort uitsluitend feitelijk de belangrijkste zaken genoemd.

Burgemeester Westrik was anti-NSB, anti-Duits en saboteerde Duitse maatregelen. Hij is meermalen bij de SD in Arnhem ontboden. Hij moest verantwoording afleggen omdat hij niet genoeg meewerkte met de verordeningen van de bezetter.

In augustus 1944 werd hij ontslagen omdat hij een Wehrmachtsorder negeerde, waarna hij onderdook. Westrik werd vervolgens op 18 april 1945, een dag na de bevrijding van Barneveld, gedwongen zijn functie neer te leggen ingevolge het Zuiveringsbesluit 1945. Deze maatregel werd ingetrokken op 20 december 1945 op grond van ingesteld onderzoek.

Rechtsherstel volgde op 1 juni 1946. Met ingang van die datum werd hem alsnog eervol ontslag verleend door minister Beel. Plaatselijk en landelijk leidde deze gang van zaken tot heftige discussies. Strafrechtelijk werd Westrik begin januari 1948 vanwege zijn handelen tijdens de oorlog, bij twee gevallen van arrestaties van joodse onderduikers, veroordeeld tot een voorwaardelijke gevangenisstraf.

Of: Begin januari 1948 werd Westrik strafrechtelijk veroordeeld tot een voorwaardelijke gevangenisstraf. Hem waren drie gevallen van arrestaties van joden ten laste gelegd. Eén daarvan achtte het Hof niet strafbaar, in de andere twee gevallen achtte het Hof wel straf noodzakelijk .

Na het vertrek van Westrik in augustus 1944 werd de burgemeester van Ede, Th. van Diependonck, voor een korte periode benoemd als burgemeester (NSB) van Barneveld. Daarna viel het besluit om de geëvacueerde burgemeester van Wageningen, Wouter Hendrik van den Brink, tot burgemeester (NSB) te benoemen.

In de naoorlogse jaren waren J.H. Romijn en G. van Effrink waarnemend burgemeester.

De gemeentesecretaris tijdens de oorlogsjaren was J. Admiraal.

De wethouders die waren benoemd in 1939, Van de Craats en Romeijn, werden opnieuw benoemd in 1941.